

*Andrej Morovič*

## Zapri oči

“Enota je majhna, a sladka. Ima vse, kar je potrebno za sreče polno življenje. V njej je funkcionalnost na prvem mestu, takoj na drugem pa estetika. Modernistična spalnica se recimo z nekaj preprostimi gibi spremeni v bivalnico, sobo za goste ali delovni studio. Stranišče je načrtovano tako, da tudi največje lenuhe navduši za fizkulturo. Kuhinja je poljska, torej sama po sebi aksiom; oči napredka so danes zazrte na Vzhod. Enota kar kliče k postavitvi na ekskluzivnih lokacijah, na vrhu holmcev, hribov in planin, saj domiselno locirana okna in line omogočajo korenito konzumacijo spektakularnih vedut. Paradoks, ki ga strokovnjakom še ni uspelo razvozlati, je, da vedno stoji na prisojni strani. Priključitev na komunalne, električne in komunikacijske vode je čisto neproblematična. Poleg tega je enota vrhunsko edukativno igralo – uporabnike nauči reda in discipline na tako igriv način, da nikoli ne zmanjka energije za jagode, smetano in tortice kreativnega kaosa. Modularno zgrajena enota je popolnoma reciklabilna in multiaplikativna. Dodatna specifika je, da ni navedena niti v zemljiški knjigi niti v katastru. Sosedom gre to v nos, toda to sploh ni problem, saj so njeni lastniki izbranci, ki vedno vedo, kdaj kaže pobrati šila in kopita ter jo pobrisati v bolj ljudomile kraje. Ker je v procesu notranjih metamorfoz prehodila dolgo pot od bojnega konjička znamke TAM do mobilne domovine, ji odhod na najbolj oddaljene celine ne povzroča težav. Še več, ta enota je povsod doma, kajti glede običajev, vere in ideologij je popolnoma nevtralna. Ne potrebuje niti ogrevanja niti klimatskih naprav, saj migrira z letnimi časi in je vedno korak pred knuto neugodnega vremena. Trajnostna analiza razkrije osupljivo energijsko učinkovitost: enota na sto kilometrov popije dvajset litrov fosilnih goriv in nekaj hladno stisnjenega olja, to pa je tudi vse. Da ekonomske prilagodljivosti niti ne omenjamo: v primeru naravne, družbenopolitične ali kake druge kataklizme samodejno preklopi na varčni način oziroma “šparprogram”. Se pač malo

manj fijaka naokrog, pa je. Ker potrebuje veliko ljubezni, je njen celotni naziv Enota ljubezni. Svojemu srečnemu lastniku omogoča svobodo, ki je standardnim državljanom in preostalim sužnjem nedoumljiva. Davkov ni, takse se zaobidejo in čisto običajno je, da od vas vse leto nihče ne zahteva dokumenta o opravljenem izpitu iz poznavanja cestnoprometnih predpisov. Saj: vozniški izpit za bivanjsko enoto, lepo vas prosim. V varnem zavetju Enote ljubezni se obeduje fenomenalno in zdravo: ribe, raki in školjke iz nekontaminiranih vod, prosto tekajoča divjačina ter sadje in zelenjava brez dodanega okusa in “naravnim enakih umetnih arom”. Pitna voda je bistra studenčnica, lahko pa se pripeti, da jo je treba vleči iz globokih vodnjakov ali pa iz lukenj, ki smo jih na ustreznem mestu lastnoročno izgrebli v strugo presahle reke. V takem primeru vodo precedimo skozi nogavico, še prej pa iz nje pobereimo jevrčke in preostale trde devize, saj denar resda ne smrdi, je pa dokazano škodljiv za zdravje. V Enoti ljubezni je čas kompanjon in ne rabelj. Budilka je slutnja jutranje zore, fajrund pa žareči polmesec na antracitnem firmamentu, posutem s sirotko nebesnih meglic. Vse je tako na svojem mestu, da sam Stvarnik osebno lahko le očarano dahne: Ideal Standard ...”

Bom kratek: za ta denar bi še v ožjem središču Moskve dobil več kvadratnih metrov. In to brez oldtajmerske patine. Moja enota namreč meri dva metra petnajst v dolžino in dva petintrideset v širino. Niti ni preveč mračna, in če dežuje, ni hujše poplave. V njej lahko stojim vzravnano, vstop in izstop pa zahtevata upognjen hrbet. Vaja za življenje. Toaletne potrebe opravljam zunaj, naj bo veter, naj bo sneg. Potem je tu še nekakšen polprostor, dva krat meter, ki mu rečem “kakpit” in ki zahteva nevretenčarsko elastičnost, da je sploh za kaj uporaben. Med postanki, ki postajajo vedno daljši, vanj odmetavam stvari, ki so mi trenutno v napoto. Hudič je, ko jih spet potrebujem. Zato sem si kupil tiste praktične prijemale, ki jih v finih javnih parkih uporabljajo pobiralci smeti z belimi rokavicami in bolečinami v križu. Še ena stvar več, ki mi je večino časa v napoto. Ubogi Perzijci z mano. Mislim, kakšen kralj Perzije bi bil, če mi še moja mikroenota včasih zraste čez glavo. Skratka, zabasana je z osebno lastnino. Knjige, obleke, jedilni in higienski in splošno praktični pripomočki, spominki, okraski in različni izdelki v drugem ali celo tretjem življenjskem obdobju sproščeno komunicirajo med seboj. Kljub neredu to pravzaprav pomirja. V enoti ne moreš imeti spomina kot riba: vsak korak zahteva verigo predkorakov ali pa sproži niz posledičnih reakcij. Je treba kar malo pretresti možgane, preden izvlečeš ven zobno nitko, knjigo *Svoboda naslednjič*, kurkumo ali motorno olje *Motul*. Čeprav se avstrijski izdelovalec v svoji reklamni pesnitvi očitno norčuje iz nas

avtohtonih klientov, tole z *vrhunskim edukativnim igralom* le ni čisto za lase privlečeno. Play as you go. Samo malo nerodno visoka je, enota, ki se – mimogrede – imenuje Orson. Ob sestopanju se počutim kot sedem let v grajskem turnu ujeta devica. Posebno ponoči, ko prostata dvigne preplah, zna biti sranje. Tu so sicer lestvinaste stopničke, ki pa so ali smrtno nevarne ali montažno preštoraste, po večini pa oboje. Ampak iz aviona so videti strašno fine. Tako moram po eni strani braniti intaktnost kosti, po drugi pa ohlajati zavist zvedavih domorodcev, ki brez izjeme verjamejo: bogme, če ima tako nobel štenge, ima ziher tudi fajno darilo zame. Po navadi jim zabrusim, da je sedež Svetovne banke v Švici; to je daleč od resnice, a sporočilo je po večini dojeto. Na splošno je z domorodci bolj križ. Poskušam jih držati na dostojni razdalji. Uspeh je mešan, glede na to, da sem pri njih v gosteh. Razlog za mojo zadržanost je slaba kompatibilnost naših šeg in navad. Predvsem prehranskih. Dekagrami rafiniranega sladkorja, decilitri postanega olja, mast, bela moka, mleko v prahu, pusti čaj black powder, kocke maggi, konzerve in gazirane pijače za priboljšek ob najbolj nemogočih urah, enkrat ali dvakrat na dan, takrat pa do konca – vse to je zame oziroma za moja okvarjena jetra tabu. Da, jetra, ta največji žlezni organ v telesu, alfa in omega metabolizma, ki potuhnjeno molči tudi, ko je tako rekoč že adijo, ker ni oživčen, mi dela plešo in sive lase.

Večino življenja, kolikor sem ga, sem preživel brez skrbi. Čas je bil zame obnovljiv vir zabave, neizčrpna fontana priložnosti, dokler me lepega dne ni ščapnilo kot past za medvede. Od takrat sem ujet v Prometejevi pozi in čas je moj kljuvajoči orel. Bo ciroza, bo rak? Ljudje in svet, kakršen je, mi grejo na živce oziroma na jetra, še posebno pa klasična medicina, ki mi je namesto ozdravitve prinesla modne antidepressive, še slabše počutje in poniglavo štetje virusov hepatitisa C na enoto, ki je mililiter. Enkrat je sedemsto petdeset tisoč virusov na enoto, tri mesece pozneje jih je že milijon in četrt. Krat šest tisoč mililitrov, toliko naj bi imel krvi v telesu; to znese sedem milijard in pol pritlehnih udarnikov, ki noč in dan trančirajo mojo telesno substanco. Samo popoln moron se tu ne bi počutil mizerno. Od takrat naprej ne gledam več, kaj mi življenje da, temveč kaj mi lahko vzame. Zabava vzame, ženske vzamejo, kakršno koli pretiravanje vzame: čustva, vznemirjenje in vsi priboljški, vse male radosti, vzamejo. Drugo že še, a to z ženskami je res beda. Kar naenkrat še za mamó niso več dobre. Polovica človeštva adijo. Pri tem pa me druga polovica itak nikoli ni kaj prida zanimala. To vzame. In onesnažen zrak vzame in nečista voda. Nič čudnega, da sem postal hud skoporitnik in ultraškrtuh. Stres me ubija, pretirana radost me ubija in žalost seveda tudi. Od srednjega napadalca sem

nazadoval na rezervno klop za vratarje. Če hočem še malo brcati po tem planetu, MORAM biti hladen kot brezalkoholni špricer, brezbarven cinik, sivkast, ljudomrzen statist. Ne tič ne miš. Der Mann ohne Eigenschaften. Menda življenje preprosto hoče biti. In to po večini nič posebnega. Zato pozimi potujem po južnih krajih, tam, kjer je čim manj ljudi in sploh česar koli, kjer ni ničesar v obilju, poleti pa se zadržujem na kaki lišajasti skali visoko na severu. Dvakrat na leto prestopim petinštirideseti povratnik in v svojem rojstnem kraju izpraznim poštni predal. Moja usoda je eremitska, v skrajnem slučaju izotermična, se pravi tista, ki se greje z vraževerjem drugih. Tukaj daleč na jugu ljudje namreč nikakor ne razumejo, da bi kdo hotel biti sam. Da bi jedel solo in sam taval naokrog. Verjamejo, da je to početje bolnikov, haram. Tudi če bi se strinjal, jim tega nočem in ne smem priznati. Kdor v puščavi vrže vse karte na preprogo, še posebno osebno zdravstveno kartoteko, je suicidalen bebec. In s tem morda nekdo, ki ga v blagor prokreativnih božjih subjektov ni greh razlastiti in odstraniti pod krilom noči. S svojo pozornost vzbujajočo enoto se tako golorito drajsam po rezilu žiletke, med Scilo skrivaštva in Karibdo tega, da bi odjadral predaleč, kjer me ob defektu živ bog ne bi več našel. Med varljivo varnostjo, ki jo daje bližina ljudi, in zdravjem, ki ga daje Osama. Zaprt v svoji enoti sem tako rekoč avtarkičen. Goriva in vode imam trikrat dovolj, hrane enako in tudi energetsko sem okej preskrbljen. Ob drobnih uricah, ko se noč povezne kot velikanska črna žival in zgosti tišino do drobnega piska v glavi, rad berem v soju svetlobne diode. Neslišno teče Teslov tok. Dolgo. In prazni rezerve. Premikam se malo, čim manj, saj je šofiranje eksovojaškega kamiona štrapac. Za mrtvačka mojega kova je to edina košer ekonomija. In da mi skrb za veteranske akumulatorje ne bi preveč erodirala zdravja, se zanašam na koncept solarnega napajanja: porabil si preveč elektrike, recimo, zdaj bi pa šel – samo dovolj dolgo je treba počakati in že te ni več. Kapiš? Lahko bi se reklo, da preganjam muhe v Afriki. No, saj tudi jih. In vsevdilj bijem boj za čistočo. O muhah lahko rečem, da jih je veliko vrst in da niso vse enako sitne. Nekatero grizejo, druge pikajo, tretje brenčijo kot blazne, četrte se spet lepijo nate, kot da bi bil drek ena A. Vse pa so sitne. Morda pa so preprosto muhaste – danes takšne, jutri drugačne. Glede jeter sem v začetku še gojil upanje, da bom to mimogrede in brž uredil, kot po navadi. Iz bondijade v jeremijado in nazaj v osemdesetih dneh, tako rekoč. Teh osemdeset dni se je potem raztegnilo na sto šestdeset, pa na leto, dve, pet. Zdaj ne gojim več kakega velikega upanja. Tudi majhnega ne. Veselje prihaja v mikroodmerkkih. Kot nepomemben eksces, pijanski mozolj. Recimo zjutraj, ko se sončni žarki poševno trkljajo čez zrnca peska in presevanje zaščitne plahte na vetrobranskem

steklu pričara Menino planino januarja 69 in metre snega. Takrat si na ves glas privijem *Aa Shuu De Kei-Oo* skupine Huun-Huur-Tu in se zviram kot makako in pačim v belo neskončnost, da se zazdi, da so presežki spet tu, da bodo dekleta kmalu spet medlela v mojem objemu. A zvok potem neslavno zamre. Na nebu zbledi sled aviona, tisti edini let Kairo–Ciudad de Mexico na dan, in vse je tako kot prej. Samo veter ostane. In zopno pokljanje enote, ki javka v primežu temperaturnih razlik. Tako ali tako sta mi Škof in Dane Zajc bližja. *Zapri oči*. Torej vendarle jeremijada. Ker je tako malo prostora, se po svoji enoti plazim in krotovičim na vse možne načine. Na ozkem prehodu med klopjo in stolom počepnem kot sumoborec, izdih, hrbtenica vzravnana, se zlekнем na bok in brez strasti brkljam po predalniku s hrano. Ali pod stolom premetavam konce vrvi, gumijaste rokavice, šponarje, škripčevje za spust in dvig rezervnih koles, da bi se dokopal do elektronskega voltmetra. Ker se mi še ne mudi umreti, se zlekнем na hrbet. Opazujem, kako so se čez noč na stropu zaradi toplotnega mostu nabrale srage vlage. Opazujem pahljačaste korale, ki sem jih umetelno pritržil na stene, in si predstavljам, da sem morska deklica, ki uspeva tudi na suhem. V začetku me je bilo pujsastega svaljkanja sram. Potem sem se oštel: morda nastopaš v Royal Albert Hallu kot mojster Pogorelič ali kako? In se občutno sprostil. Tudi nočno scanje v flaško salewa treking ni več ovira, pa evakuacija plinov, to še posebno, skoraj radostno se napnem in usekam iz vseh topov, ko tako zakomandirajo črevesne ride. Hej, mašinka, zagodi, da odmeva povesodi, po partizansko. Torej mi še ne gre tako slabo. Enota je zelo priročna v izvornem pomenu besede: skoraj ni stvari, ki je ne bi mogel brez vstajanja doseči z levico ali desnico. A ko na kolenih z ročno metlico jagam partikle peska po njej, razumem muslimane, ki ne pometajo onkraj svojega praga. Kaj takega nima nobenega smisla, preveč je svinjarije tam zunaj. Sicer ni čisto realno, pa le: zadnjih deset dni sem porabil reci in piši jevrček dvajset. Tudi to je svojega denarja vredno, kajne? In še to za cigarete. Za prav zares zadnji paket cigaret, ki čisto legalno odplujejo iz Evrope v Gvinejski zaliv in potem čez Saharo ilegalno nazaj v Evropo. Vmes kak karton pade s tovornjaka oziroma terenca. Tudi zame.

Zavrլ sem nedaleč od nomadske hajme, pred katero je stal eden teh tihotapskih bolidov, toyota pick-up. Štiriindvajset ventilov, bencinski motor, končna hitrost dvestotka in vse do zadnje so vojaško zelene. Toyotin keson je bil pokrit, se pravi na službeni poti, v njem pa cigarete, orožje, mamila. No, če sredi belega dne brez sramu vedri pred šotorom, so lahko samo cigarete. Ustavil sem, vedoč, da v tej konfiguraciji ne bom povabljen na tri runde hiper sladkega čaja, golido mastnega mleka, kup

bravine in razkuhanega riža v špehu, ki se pešta v kroglice in jé z rokami. Gibčnega mladeniča, ki mi je prihitel naproti, sem pro forma povprašal za pot in se dokopal do škatlice american legenda. Naredil sem se dovolj naivnega, da se mladi mož ni počutil ogroženega, dovolj opremljenega, da ga ni skrbelo zame, in brez ceremonij vzel slovo. Izjemoma je odpadlo pretvarjanje, da me strašno zanima njihova krasna dežela. Ki je našpikana z minami in ki svojim ponosnim sinovom ponuja dve zaposlitveni opciji: migratorno živinorejstvo in šverc. Ni mi bilo treba pojasnjevati, zakaj sem sam, zakaj brez otrok, kako da nočem, da se moje deblo nadaljuje, in čemu rinem sem, kjer ni nič razen muhastega vetra, ki v enem trenutku pritisne z močjo desetih Bf, naslednji hip pa blejavo obvisi v zraku kot izpraznjen balon. Pride in gre kot nezvesta nevesta. Ki iz človeka izpije vlago in mu od peska vneto oko bogaboječe priklepa na tisočkrat prežgana tla. Ni bilo treba improvizirati hvalnic zdravilišču Sahara in svetohlinsko skicirati freske svoje nemile usode, ob popolnem zavedanju, da je njihova desetkrat bolj neusmiljena. Usoda tistih, ki so krivi, ker so, kjer so. Odvezan vsega tega sem pognal svojo štiricilindrsko zračno hlajeno enoto. Oblaki opečnatega prahu, ki so jih dvigala velika kolesa, so potovali z mano na jug, pacali moje in Orsonove dihalne poti in plašili šakale. Po marsovsko razžrtih brežinah sem se previdno spustil v rumeno dolino, ki je brez sramu molila razširjene krake radoživi črni Afriki v fris. Dno suhe rečne struge je zavijugalo na vzhod, redke hajme so izginile. Motor je rohnel in me nič kaj plemiško premetaval. Masaža notranjih organov, vzpodbudno za zdravje. Trkljanje in drgnjenje mošenj, v katerih so spravljeni pogonski deli mojega ustroja, stimulira prekrvavitev tkivnega tonusa. Menda. Možganov gotovo ne. In zakrčenih rok in trdega vratu. Ustavil sem ob kredasti gomili, naredil serijo dihalnih vaj in tibetanski pozdrav soncu, čeprav je bila ura že krepko čez poldne. Nemogoče je ujeti ves ta wellness ob optimalni uri in se ob tem venomer samoljubeče smehljati v brk. V diamant na vrhu glave, v lokvanjev cvet popka – epicenter telesa, pljuča, srce in seveda v jebena jetra. Po štriku dol, po cvirnu gor. Zamujal sem z realizacijo plehkkih kulinarčnih radosti. Zadnji obrok kaže v spokojni hvaležnosti zaužiti najmanj dve uri pred sončnim zahodom, ko nočni živec vagus izklopi presnovo in zaukaže pokoj. Jeseni in pozimi je treba spati z glavo proti zahodu, preostanek leta proti vzhodu. Bolnik naj nikar ne drnjoha obrnjen proti severu. Sluzenje, slinjenje, kolcanje, riganje in prdenje je blagodejno. Pri nomadih je zadnje tabu. Zakaj, ti postane jasno, ko enkrat slišiš koncertirati koze, polne aromatičnih bilk. Konkretna glasba. Pierre Schaeffer, ki se je vrnil v pastoralni pristan. Kolovratil sem od privida do slepila, preden sem našel do tal upognjeno akacijo, ki je dajala nekaj

zaklona pred histeričnim vetrom. Za dodatno zaščito sem enoto oblekel v kiklico – po meri urezano kamionsko cerado, ki preprečuje, da bi pol Sahare pristalo v lončku mojih polnovrednih dobrot. Sledil je rutinski spopad z univerzumom zrnja in zelenjave, kot zapovedujeta holistična kuharica in mati narava. Na poziciji 25° 22.263' severno in 013° 16.492' zahodno. Samo toliko, za orientacijo. Dan prej, recimo, sem bil slabo stopinjo severneje in šestinko stopinje vzhodneje. Sicer je bilo vse enako: v klejasto kašo razkuhan bioješprenjček, uvel peteršiljček, malo korenčka, posušene korejske alge, fleur du sel iz khemnisettskih solin in ščepec pravega taliouinskega žafrana, ki je ultra dober za jetra. Ideja je ta, da hepatitik prav z ničimer ne kaznuje skrivnostnega organa, ki bo potem iz velike hvaležnosti sam, brez Pfitzerja, Novartisa in Rocheja, inšalah! eliminiral virusno kugo. Kaj pa, ako so moja jetra zarukano tradicionalistična? Če jim je navada železna srajca in niso naklonjena nobeni spremembi? Verjeti se mora.

Tako ti jaz prežvekujem in v naletih psihotične burje iščem interni pokoj, ko me z zavetrne strani preseneti razklapano santana. Vozilo, s katerim so Španci Saharcem vzeli ponos in njihove kamele degradirali v kupe malo boljše govedine. Za volanom je krepkejši moški z modno, sveže natrimano brado, poleg njega sedi suhljat starec v kobaltno modri dželabi in se strašno pomembno drži. Trenutek pozneje me že skenira skozi okroglo, absurdno debele naočnike in strelja vprašanja, ki v španščini zvenijo kot imperativ: kaj ti sam tu, od kod, kam, kako? In že pomembno odkimava, da brez dovolilnice ne bo šlo.

“Ja kdo pa si, stric?”

“Mustafa Rahman abt Endur, kaid Guelte Zemmour.”

Oho, oblast. Domačin, ki se je prodal okupatorju.

“Daj nama jesti, za nama je dolga pot.”

“Seveda, kaj pa bi, vama kaj skuham?”

“Ribja konzerva bo v redu ... Opla, pa ne ta, ne jem rib v paradižnikovi omaki.”

Saharska klasika: če že, potem vse in to takoj.

“Vama morda vseeno kaj skuham?”

“Ne, ni časa, daj kako konzervo tune.”

“Poslušajte, gospod kaid, ali se bomo pogovarjali spoštljivo ali pa še kruha, ki ga tako nimam, ne bo.”

Očalar zelo neavtohtono vzroji:

“Kako pa ti komuniciraš, te niso naučili rešpekta in dignitete?”

Tudi sveže obriti debeluh, ki sicer veselo maže filete skuše v paradajzovem zosu in si pomaga s solidno ohranjeno bageto, ki jo je pričaral iz santane, postane nekam nemiren. Pa smo spet tam, moja jetra:

“Merhaba, dobrodošli, lahko pa tudi greste.”

“Ja, gremo, in ti boš šel z nama v Guelto Zemmour.”

“Ne vem, imam druge načrte,” si ležerno nadenem nasmeh jaz-vas-imam-vse-takooo-rad Ota Pestnerja, medtem ko mi v glavi kljuva: ne spora, ne v konflikt, sicer ne boš mirno spal, sosednji peklenšček pa skovika: udriiii, niti za milimeter ne popusti, sicer boš v riti. Vse to na ozadju nepreverjenih govoric, da je ta, morda najbolj divji del Sahare, bledoličnik “odkril” šele pred slabim stoletjem, in še to en sam avanturist, namaškaran v arabskega trgovca. Pa da nismo imeli te sreče, da bi se živ tudi vrnil in nam poročal o svojem dosežku. Debeluh vstane od posvinjane mizice, malomarno seslja skozi zobe in samoumevno vohlja po MOJEM kesonu z orodjem.

Hitro pospravim stol, ki ga je še ravnokar trpinčil, ga zložim in med tlačenjem v keson bajsija nekoliko odrinem:

“Samo malo, prosim.”

Nejevoljno se umakne za četrtingo koraka:

“Kaj je pa to?”

“To je ciklokonverter.”

“Koliko?”

“Ni na prodaj.”

“Daj no daj,” kot češ, poznamo mi take, “koliko?”

“Nov je devetsto, tebi ga dam za štiristo petdeset evrov.”

Debeluh na kraju samem odšteje štiristo petdeset dirhamov in popoka generator. Zgrabim ga za roko:

“Še desetkrat toliko, pa je tvoj.”

Debeluh je zgrožen:

“Kaj! V Laayounu dobim novega za tretjino te cene.”

“Odlično, torej ga kupi v Laayounu.” Zarubim mu zaklad in ga urno pospravim na svoje mesto. Šele potem mu vrnem denar:

“Hvala za obisk, zbogom, tarik salama.”

Stari govejek, ki je uspešno opljuval vse, kar sem si začel dobrega misliti o Saharcih, ubere nekoliko drugačne viže:

“Voziš se po naši zemlji, po prepovedanih območjih, brez spremstva in izkoriščaš stisko tukajšnjih ljudi.”

“Ta zemlja je subhanalla, cenjeni gospod, in mi ljudje se ponižno premikamo po njej.”

Kaid iz dželabe potegne satelitski telefon in se začne odsotno igračkati z njim. Šit, hladno orožje. Še nevarnejše od čenč, ki krožijo po puščavi z nadzvočno hitrostjo. Voziš se ure in ure, tam pa že čaka nekdo, ki ti nekaj hoče.



“In kam smo namenjeni?”

“V Bir Anzarane,” povem kar po pravici.

“To je pa zelo daleč.”

“Je,” pantomimično zmamim kaida do šoferskih vrat in mu teatralno demonstriram delovanje svojih dveh satelitskih navigatorjev, glavnega in pomožnega. Dokler mu ne upade koncentracija. Ravno prav za poučno povest, to imajo Saharci zelo radi:

“Ribič še za noči odvesla na odprto morje, da bi za mulud nalovil malo več rib. Ob zori se ozre nazaj proti obali; ravno takrat ga zajame velik val in ga prevrne. Ribič se krčevito oklepa roba zalitega čolna. Tudi potem, ko mrzli ocean iz njega izsesa vso moč in zavest. Ko odpre oči, okoli njega plešejo figure v belem. Tak je torej ta raj. Pravzaprav Kanarski otoki. Ko ribič za prvo silo okreva, ga oblasti in Rdeči križ spokajo nazaj na celino. Njegova mati, žena in dva majhna otroka, ki so brez njega obsojeni na lakoto, tačas objokujejo izgubo. Sovaščani izrekajo sožalje. Ribič se sredi noči naposled vrne domov. S praga radostno razširi roke v pozdrav, vsi navzoči pa se v smrtni grozi razbežijo.”

Kaid strumno fokusira skozi nenormalno debele naočnike. Obdržal je formo in držo svojih ponosnih, divje neodvisnih prednikov, v kavernah njegove notranjosti pa se je razcvetela ena sama pustota, gluha rana izdajstva. Čas je za težko artilerijo:

“Kaj nas žene, gospod kaid? Strah, da vrnitev na neko točko, na kateri smo že bili, ni mogoča. Da je nemogoče začeti znova. Strah je odveč. Vrnitev ni mogoča.”

In ko sem že za volanom, poženem še motor. To je v Sahari močna poteza. Nihče ne zaganja motorja kar tako. Pa tudi hrup je nenadoma tak, da zle misli blodijo kot pribiti švedski knapi v petek za metek. Sem spakiran, oneta pa stojita praznih rok. Kaid brez svoje tune in debeluh brez ciklokarže.

“Allaissehel” (bog vama pomagaj), “barakalaufik” (naj vama sreča ne bo opoteča), vzkliknem in nato gubam čelo v retrovizor, ali mi bosta sledila. Čeprav je to zelo malo verjetno. Saj nismo v Ameriki. Ko se njuna santana začne oddaljevati pravokotno na mojo smer in izgine v pičico na obzorju, mi le odleže. Spet sem svoboden. Prepuščen svojim bojem, rutinam, strahovom. Področju Tayarat. Ga ni na zemljevidu. Dobrih tristo kilometrov komaj vidno valujočih prostranstev brez sence. Tu in tam cufek trave, liliputanska akacija, odtis žuljavih podplatov kamele. Svoboden, kolikor je sploh mogoče, prepevam “Zapri oči, zapri, ker mojih mōči ni”. Sree je volhko. Jetra zagonetno molčijo. Kot vedno. Gotovo je le, da me Bir Anzarane ne bo videl. In da vem prav toliko kot kdo drug, kje in kako bom

končal. Morda vem še to: ko se stvari položijo na tehtnico, tudi težki zrak in pomanjkanje melanina, ni mogoče zanikati, da je doma tudi v redu. Da je entuziastični vzklik pesnika Pavčka “samo tu lahko živim” na mestu, oziroma na vasi. In da je “za kak teden, dva že mogoče” le komentar zavistnega cinika.